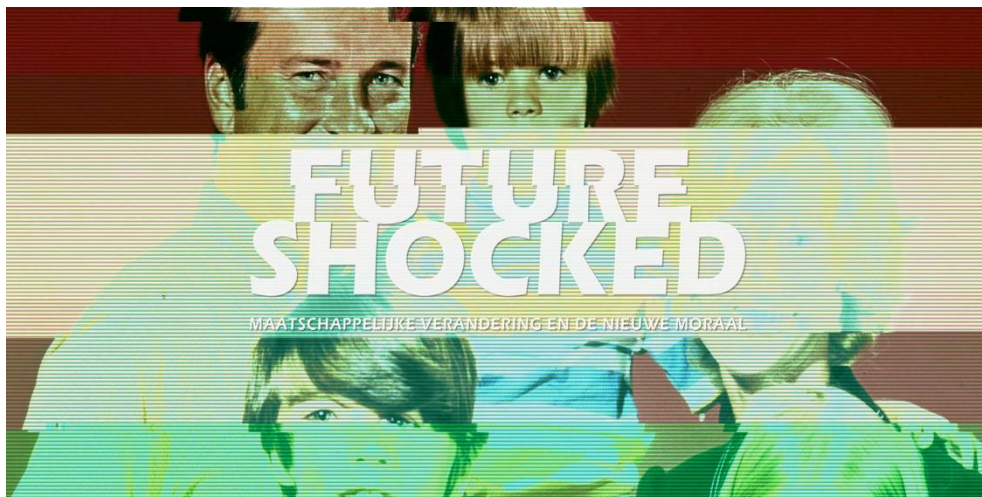

Film

Film op maandag

Future Shocked

Regie: Johan Van Schaeren | documentaire | B, 2021 | Nederlands en Engels gesproken, Nederlands ondertiteld | duur: 2u03'

De wereld lijkt steeds sneller te evolueren. Relatief jonge technologische hoogstandjes zoals het world wide web - in de huiskamers sinds halweg de jaren 90 - zijn niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. Ook onze morele waarden ondervinden hevige veranderingen. Maar waarom voelen we vaak weerstand tegen die veranderingen? Regisseur Johan Van Schaeren gaat op zoek naar antwoorden bij filosofen, sociologen en psychologen.

In 1970 stelde futurist Alvin Toffler dat je, net zoals je een cultuurshock kan ervaren wanneer je naar een ander land of zelfs continent trekt, je ook future shock kan voelen wanneer de toekomst schijnbaar te snel jouw wereld binnendringt. Is de huidige polarisatie van onze maatschappij een symptoom van zo'n future shock? Om inzicht te krijgen in de sociologische en psychologische processen die gepaard gaan met verandering, trekt regisseur Johan Van Schaeren met een hoop vragen naar moraalfilosofen Patrick Loobuyck, Tinneke Beeckman en Katleen Gabriëls, socioloog Walter Weyns en psychologen Herman Konings en Tom de Bruyne. Hun antwoorden en een schat aan archiefmateriaal geven duiding bij onze weerstand tegen verandering.

BINNENKORT

Playlist
di 26.10.21 – 20u30

Quo Vadis, Aïda
di 2.11.21 – 20u30

Tout s'est bien passé
di 9.11.21 – 20u30

Avant-première
Kom hier dat ik u kus
di 16.11.21 – 20u15
(inleidend gesprek met Lieven Trio en Tanya Zabarylo)

Les Intranquilles
di 23.11.21 – 20u30

La Civil
di 30.11.21 – 20u30

Eiffel
di 7.12.21 – 20u30

Film op maandag
Bigger than us
ma 13.12 – 20u30
(i.s.m. Milieuraad)

Un Monde
di 14.12.21 – 20u30

Annette
di 21.12.21 – 20u30

www.ccstrombeek.be/film

EUROPA CINEMAS
CREATIVE EUROPE - MEDIA SUB-PROGRAMME

VAF
VLAAMS
AUDIOVISUEEL
FONDS

Cancelcultuur versus vrije meningsuiting. Het debat lijkt heviger en gepolariseerder te worden. Maar hoe is het zo ver kunnen komen? En geraken we eruit? In zijn ambitieuze documentaire 'Future Shocked' legt Johan Van Schaeren zijn oor te luisteren bij specialisten.

Het begon met een kampvuurtje, zegt Johan Van Schaeren in zijn nieuwe film 'Future Shocked'. Hij had een paar vrienden op bezoek en het leek hem een fijn idee 's avonds een vuurtje te stoken in de tuin. En toen kwam de opmerking: 'Je weet toch dat zoiets eigenlijk echt niet meer kan?' Daar had hij even niet van terug. Hij verbond zo'n vuur spontaan met jeugdherinneringen en gezelligheid, niet met schadelijk fijnstof en roet. Hij begreep de bedenking en was het er zelfs mee eens, maar voelde toch weerstand. 'Dat voorval maakte een klik in mijn hoofd,' zegt hij. 'Ik liep al langer rond met het idee iets te doen rond maatschappelijke veranderingen. Ik ben gefascineerd door vintage reclames en mediabeelden, van dokters die Camel-sigaretten promoten tot de 'Zoo humaine' op Expo 58. Waarom hadden we daar toen geen probleem mee en vinden we het vandaag evident dat zoiets niet kan?'

Van Schaeren begreep dat hij een andere aanpak moest kiezen dan in de vijf historische documentaires die hij maakte over zijn thuisstad Leuven, waar hij de stadsbioscoop Cinema Zed uitbaat. Dit verhaal was te alomvattend voor een academische en journalistieke benadering. 'In wezen gaat deze film over alles,' zegt hij. 'Individualisme, opvoeding, de impact van de crisis op onze maatschappij, de polarisatie, het hangt allemaal aan elkaar. Het was dus hopeloos om volledigheid na te streven. Die plicht kon ik omzeilen door er een persoonlijke zoektocht van te maken. Ik heb iets meegemaakt en ga daarover praten met mensen die inzicht kunnen bieden.'

Die specialisten zijn zes Vlaamse moraalwetenschappers, psychologen, sociologen en filosofen, onder wie Patrick Loobyck, Tinneke Beeckman en Walter Weyns. Ze schetsen het mechanisme dat veranderingen in de moraliteit aandrijft, te beginnen bij de jaren 60 en hun grenzeloze vooruitgangdenken. Ze komen snel bij een van de kernpunten in het verhaal: de vaststelling dat die evolutie soms versnelt - zoals vandaag het geval is - en daaraan gekoppeld de vraag waarom veel mensen het zo lastig hebben met gedragsverandering.

Een cruciaal element lijkt dat we sinds de Verlichting steeds minder gestuurd worden door extern opgelegde morele regels. 'Iedereen is het erover eens dat maatschappelijke verandering het gevolg is van meerdere factoren,' zegt Van Schaeren. 'In ons deel van de wereld waren de individualisering na de jaren 60 en de secularisatie door het wegvallen van het instituut Kerk essentieel. Dat had een enorme impact. We moeten nu bepalen wie we zijn en wat

onze rol in de maatschappij is. De hypergevoeligheid die we vandaag zien, komt daar vandaan.'

'Future Shocked' vloeit vaardig van het ene thema naar het andere en slaat zijn publiek ondanks de overvloed aan informatie en theorieën niet murw - je voelt na afloop wel de behoefte de film opnieuw te bekijken. De uitleg die het meest blijft hangen, zit vooral in de tweede helft, wanneer de wetenschappers zich over het woke-debat buigen. 'De extreme zorg om anderen, in alle omstandigheden rekening houden met de kwetsbaarheid van je medemens, is ook het gevolg van extreem individualisme,' zegt Van Schaeren. 'Individualisme is niet slecht. Het heeft ons zelfbeschikking en -ontplooiing en democratie en gelijkheid gebracht. En nu maakt dat individualisme dat we oog hebben voor de individuele noden en eventueel het individuele lijden van elke mens.'

Het probleem is dat de slinger te ver dreigt door te slaan. In de film gaat het over deugdpronken, cancelcultuur en de dictatuur van de zuiverheid, binaire visies die alleen tot meer polarisatie leiden en het debat eerder de mond snoeren dan het te voeren. 'Loobyck geeft een heldere omschrijving van wat polarisatie is en hoe ze tot stand komt,' zegt Van Schaeren. 'Hij stelt dat het op een bepaald moment niet langer over het onderwerp van het debat gaat, maar over de persoon die het onderwerp verdedigt. Je vermijdt het onderwerp van een discussie door de andere partij verdacht te maken. Je speelt de man in plaats van de bal. Ik detecteer dat mechanisme nu sneller. Je bent over iets aan het discussiëren en plots krijg je te horen: 'Ja, maar jij bent een witte man, dus je kunt dat niet weten.' Dan is de discussie meteen doodgeslagen. Het is een techniek om echt debat te vermijden.'

In 'Future Shocked' zeggen de wetenschappers niet of we uit die patstelling zullen wegvallen en hoe de wereld zal evolueren. Maar het advies dat ze geven, loopt wonderwel gelijk. 'We moeten af van dat binaire denken,' zegt Van Schaeren. 'De meeste mensen zien dat in. Je moet je tegenstrever ernstig nemen. Het heeft geen zin die uit te schelden. Je bereikt veel meer door empathie te tonen.'

Meer lezen:

<https://www.ccstrombeek.be/film/future-shocked>

